

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ У ДІЯЛЬНІСТЬ МИТНОЇ СКЛАДОВОЇ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

*А.Г. Уліцький, аспірант
Інститут законодавства Верховної Ради України*

Питання трансформацій та перетворень органів державної влади є вкрай важливими для ефективного функціонування національної економіки. Здійснюючи будь-які перетворення, керівництво держави повинно вживати усіх можливих заходів для зростання рівня життя громадян України, підвищення їх добробуту, створення сприятливих умов для роботи та усунення перешкод для ведення бізнесу. На сьогодні, надзвичайно важливим аспектом є питання реформування Державної фіскальної служби України (далі – ДФС). Зазначений центральний орган виконавчої влади формує та реалізує державну податкову і митну політику. Починаючи з 2014 р. і по цей час, реформування митної складової Державної фіскальної служби України є пріоритетом всіх урядових програм.

Необхідно зазначити, що Законом України «Про інноваційну діяльність» передбачені основні принципи державної інноваційної політики. Серед таких принципів є здійснення сприятливої митної політики у сфері інноваційної діяльності [1].

У свою чергу, митна політика – це система принципів та напрямів діяльності держави у сфері захисту митних інтересів та забезпечення митної безпеки України, регулювання зовнішньої торгівлі, захисту внутрішнього ринку, розвитку економіки України та її інтеграції до світової економіки [2]. Тобто, митна політика держави повинна сприяти інноваційній діяльності, що у свою чергу, неможливо без впровадження інновацій у діяльність митної складової ДФС.

Проблемним питанням є відсутність в Україні чітко структурованої митної складової у вигляді служби, агенції або іншого відомства. На сьогодні, державну митну справу здійснюють окремі підрозділи центрального апарату, митниці та митні пости ДФС, яку, у свою чергу, спрямовує та координує Кабінет Міністрів України через Міністерство фінансів України.

Фактично, всі ці органи тим чи іншим шляхом становлять сучасну митну систему України. У свою чергу, пропонується виокремити митну складову ДФС, яка не є чітко формалізованою й структурованою у структурі фіскального відомства, але вона складається з безлічі структурних елементів митної системи України, які безпосередньо вживають заходів, спрямованих на реалізацію державної політики у сфері державної митної справи.

Із вищевказаного вбачається, що актуальним питанням має стати затвердження Кабінетом Міністрів України Стратегії інноваційного розвитку державної митної справи України. У зазначеному програмному документі найбільш значущими, могли бути впровадження інновацій у ключові сфери здійснення державної митної справи.

1. Розроблення сучасних програмно-інформаційних комплексів з питань здійснення митного контролю та митного оформлення відповідно до сучасних вимог держави.

2. Автоматизація та аналіз митної статистики із залученням систем штучного інтелекту.

3. Створення зручної системи обміну інформацією з митних питань суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, громадян та підрозділів ДФС, які безпосередньо здійснюють державну митну справу.

4. Впровадження інновацій та інноваційних підходів й методів у роботу підрозділів ДФС, які безпосередньо здійснюють діяльність із запобігання та протидії контрабанді, а також боротьбу з порушеннями митних правил.

5. Впровадження інновацій та інноваційних методів роботи з персоналом, усунення корупційних проявів та зловживань.

6. Розбудова пунктів пропуску через державний кордон України тощо.

До речі, деякі інновації таки впроваджуються керівництвом ДФС. Так, під час 9-ї Сесії Комітету інституційного розвитку Всесвітньої митної організації, що проходив у березні 2018 р., Департаментом спеціалізованої підготовки та кінологічного забезпечення ДФС було представлено напрацювання з впровадження інновацій (використано новітні технології та сучасні засоби відтворення віртуальної реальності) в систему

підвищення професійної компетенції працівників митниць. Фахівці ДФС розробили навчальні модулі для інтерактивних електронних навчальних програм з комп'ютерного моделювання практичних ситуацій у процедурах митного оформлення та митного контролю для наближення реальних ситуацій у процесі навчання [3]. На жаль, впровадження інновацій має хаотичний та позасистемний характер. Впровадження інновацій у ДФС повинно стати питанням першочерговим. Інновації необхідно впроваджувати шляхом проведення певних експериментів, нетривалих за часом. Після швидкого аналізу та розрахунку ефекту (економічного, фінансового або іншого) інновації необхідно негайно впроваджувати у діяльність. Тестовими майданчиками для апробації інновацій повинні стати невеликі пости або митниці ДФС. В окремих питаннях доречно проводити експерименти у структурних підрозділах митниць або у структурних підрозділах центрального апарату ДФС.

Список використаних джерел

1. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 р. № 40-IV // Офіційний веб-портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.

2. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495-VI // Офіційний веб-портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.

3. ДФС: Українські митні інновації представлено на сесії Всесвітньої митної організації у Брюсселі // Офіційний веб-портал Державної фіскальної служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mk.sfs.gov.ua/media-ark/news-ark/329155.html>